

СТО ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА АКАДЕМИК ЛЮБОМИР КРЪСТАНОВ – ЖИВОТ, ДЕЙНОСТ И НАУЧНО НАСЛЕДСТВО
Акад. Георги Милошев, E-mail: gmilosh@geophys.bas.bg

Из доклада пред Научната конференция, посветена на 100 г. от рождението на акад. Любомир Кръстанов

Днес се навършват сто години от рождението на бележития наш учен и общественик акад. Любомир Кръстанов. В продължение на повече от половин век неговите сили и талант бяха посветени на развитието на науката, на нейното организиране и укрепване в страната ни.

Крупен учен в областта на физика на атмосферата, талантлив организатор на науката, уважаван и обичан университетски професор, дълбоко принципиен общественик, акад. Кръстанов се откроява като една от най-ярките фигури на нашия научен

фронт. Безспорен е неговият международен авторитет като изтъкнат творец в областта на физика на атмосферата. Той беше един от основоположниците на съвременната теория на кондензационните и кристализационни процеси в атмосферата и общопринят пионер на точното количествено третиране на проблемите на образуването на течната кристална фаза в атмосферата и образуването на облаците и валежите. Неговите постижения в тези области са широко известни на международната научна общност и са навлезли във всички монографии като важен принос в науката.

Дейността на акад. Любомир Кръстанов е голяма, мащабна и бележи нови етапи в развитието на институциите и науката в България:

1. Сътрудник и директор на Централния метеорологичен институт, основател и пръв директор на Хидрометеорологичната служба, където извършва огромна научна и научно-приложна и организационна работа, в резултат на което днес имаме изследователския и оперативен център в лицето на НИМХ.

2. Създател и пръв директор на Геофизичния институт на БАН, който сега носи неговото име, под чието крило бяха събрани, обединени и организирани разпокъсаните геофизични науки у нас.

3. Създател на централните лаборатории по космически изследвания и слънчево-земни въздействия, във връзка с което акад. Кръстанов е и първият председател на Националния комитет за изследване и използване на космическото пространство. Благодарение на тази негова голяма, бих казал, пожертвователна дейност днес ние и Българската Академия на Науките имаме удоволствието да се радваме на успехите на всички тези научни звена.

4. Едновременно с всичко това проф. Кръстанов отделя особено голямо внимание на преподавателската дейност и подготовката на специалисти за нуждите на оперативните, приложните и научни звена в страната, каквито са: военната и гражданска авиация, плаването по Дунава и Черно море, Управлението за геофизични проучвания, Дирекция за борба с градушките и много други. От 1947 г. е избран за доцент, от 1951 г. — за професор и от 1960 г. е ръководител на Катедрата по метеорология и геофизика във Физическия факултет на Софийския университет. Създава научен профил със специализация по „Метеорология и геофизика”. За първи път у нас започват да се преподават различните геофизични и метеорологични дисциплини: динамична и синоптична метеорология, аерология, геофизика и геофизични методи за търсене на полезни изкопаеми, сеизмология и сондажна геофизика и др.

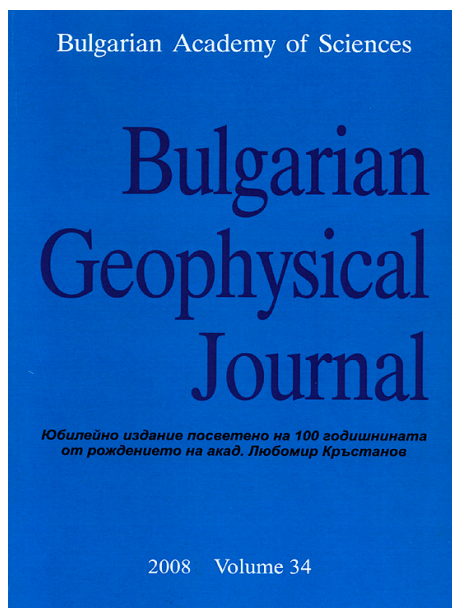
5. От 1959 г. чл.кор. Кръстанов е избран за зам.председател на БАН, а от 1961/62 г. е избран за академик и председател на Българската Академия на Науките, където в продължение

на 10 години — до 1968 г. неговите сили и талант бяха посветени на развитието на българската наука, развитието и укрепването на институтите на БАН, сплотяването и съсредоточаването на научния потенциал за решаване на основните важни задачи на българското общество.

6. Не на последно място искам да отбележа и неговата голяма международна дейност в Световната Метеорологична организация. Акад. Кръстанов е избран за член на Консултативния комитет на Световната Метеорологична организация и Международната комисия по физика на облаците и изкуствените въздействия. Акад. Кръстанов взема участие в 10-членния научен съвет от цял свят, който разработва програмата „Световна служба за времето (World Weather Watch — WWW), участва в разработване научните цели на Програмата за изследване на глобалните атмосферни процеси (ПИГАП), която по-късно довежда до самостоятелните програми „Световна климатична програма” и ”Програмата РЕР” по изкуствени въздействия върху атмосферните процеси и стимулиране изваляването на облаци.

За своите научни постижения акад. Л.Кръстанов беше отличаван многократно както у нас, така и в чужбина: той беше два пъти лауреат на Димитровска награда — през 1961г. и 1980г. (посмъртно), народен деятел на науката, чуждестранен член на Академията на науките на СССР, почетен член на Унгарската академия на науките, член на Академията „Леополдина” в Хале, член-кореспондент на Академията на науките в Тулуза, носител на златния медал на Чехословашката академия на науките, почетен член на Унгарското и Чехословашкото метеорологическо дружество, на Германското метеорологическо дружество и др. За големите му заслуги в организирането на българската наука той е награждаван многократно с всички високи ордени на Република България („Кирил и Методий” I степен, „Народна република България” I степен и др.).

Акад. Кръстанов като човек и общественик проявяваше висока принципност в отношенията си с хората и сътрудниците в Института и Академията. Той обичаше своите приятели, ученици и сътрудници и те му отвръщаха със същото, защото всячески им помагаше. Такъв ще го запомним всички, които го познавахме. А неговата всеотдайност и преданост към хората и науката ще бъдат пример както за нас, така и за младото поколение.

Юбилейният брой на Българското
Геофизично списание
ISBN 1311-175X

Съдържание на бр. 34, 2008 г.

1. Л. Кръстанов — Монографии
2. Държавен съвет на НРБ — Указ № 502, наименуващ Геофизичен институт при БАН „Акад. Любомир Кръстанов”
3. Г. Милошев — 100 години от рождението на акад. Любомир Кръстанов — живот, дейност и научно наследство
4. Л. Христосков — Изследванията на твърдата земя в Геофизичния институт „Акад. Любомир Кръстанов”
5. С. Панчев — Любомир Кръстанов — преподавател и ръководител в Университета
6. В. Андреев — Академик Любомир Кръстанов и българската метеорологична и хидрометеорологична служба
7. И. Кушев — Академик Л. Кръстанов и космическите изследвания в България
8. М. Ковачева — Акад. Любомир Кръстанов и секция „Земен магнетизъм и гравиметрия” на ГФИ — БАН
9. Н. Милошев — Геофизичен институт „Акад. Л. Кръстанов” днес

Юбилейният брой на Българското Геофизично Списание е опит чрез думите на неговите ученици и последователи да бъдат представени богатият творчески път на акад. Любомир Кръстанов и огромното му научно богатство, което е създал и оставил за следващите поколения учени в областта на геофизиката.

Редакцияната колегия изказва благодарност на ръководството на Геофизичния институт на БАН в лицето на неговия директор ст.н.с. д-р Н. Милошев за предоставените материали, посветени на 100 г. от рождението на акад. Л. Кръстанов.